

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Журнал європейського і порівняльного права

(електронне фахове видання, включене до переліку електронних наукових фахових видань України з юридичних наук. Наказ Міністерства освіти і науки України № 515 від 16 травня 2016 року)

Випуск 12 / 1-2, 2020

Випуск присвячено публікаціям за результатами міжнародної науково-практичної конференції

«НОРМАТИВНА СИЛА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»

(м. Київ, 29 -30 травня 2020 р.)

За підтримки програми Еразмус+ Європейського Союзу
в межах проекту Центру досконалості Жана Моне
№611625-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-CoE
«Поглиблений розвиток європейських студій в Україні:
міждисциплінарний підхід»

Підтримка Європейською Комісією створення цієї публікації не передбачає підтримку її змісту, який відображає думку тільки авторів, і Комісія не може нести відповідальність за будь-яке використання інформації, яка тут міститься.

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

European and Comparative Law Journal

(electronic professional publication included in the list of electronic scientific professional publications of Ukraine on legal sciences. Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 515 of May 16, 2016)

Issue 12 / 1-2, 2020

*The issue is devoted to publications on the results
international scientific-practical conference*

«NORMATIVE POWER OF THE EUROPEAN UNION»

(Kyiv, 29 -30 May 2020)

With the support of the Erasmus+ Programme of the European Union
within the Jean Monnet Centre of Excellence Project
№ 611625-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-CoE
“Advancing European Studies in Ukraine: Interdisciplinary Approach”

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

ЗМІСТ

Програма конференції	5
Шнирков О.І. Диференціація економічної інтеграції країн ЄС: опції для України.....	12
Копійка В.В., Миронова М.А. Глобальна стратегія ЄС: проблеми модернізації зовнішньополітичної діяльності	19
Панченко В.Г. До питання про координацію понять «сила» та «національний інтерес» в концепції реалізму: виклики для ЄС в площині економічної взаємодії	25
Petrushenko Yu. M., Ponomarenko O.S. Financial Decentralization in the context of European Integration	31
Резнікова Н.В. Глобальні проблеми у фокусі нормативної сили ЄС: виклики для координації понять та оцінки існуючих і потенційних загроз.....	35
Сидорук Т. В. Теоретичні аспекти дослідження нормативної сили ЄС.....	41
Smyrnova K. Europeanization as a Factor of Ukrainian Legal Order Transformation	45
Тихомирова Є.Б. Російська фабрика тролів проти України	49
Макаренко Є.А. Європейські квантові комунікації: технології, політика, міжнародні відносини.....	53
Чугаєв О. А. Досвід бізнес-реформ в країнах ЄС.....	58
Акімов М.О. Кримінально-правова характеристика захоплення заручників за законодавством країн Балтії	62
Березовська І. А. Практичні аспекти застосування норм права ЄС у законодавстві України на виконання Угоди про асоціацію	66
Іващенко О.А. Контroversійність та змістовні характеристики поняття «нормативної сили» в Європейському Союзі	70
Кравченко Н.П. Практика ЄС щодо охорони безспірних цивільних прав.....	75
Кравченко С.Р. Сучасна практика регулювання інформації і комунікацій у форматі ЄС	79
Кучмії О.П. Комунікативний вимір міграційної кризи в Європі.....	84
Павлюх М. В. Євроінтеграційна тематика польських видань: світоглядна сфера політичної культури поляків	89
Радишевська О. Р. Європейська ідентичність Української держави як передумова реформування адміністративного права України	92
Самбор М.А. Використання положень Рішень Європейського суду з прав людини по захисту права на свободу мирних зібрань у справах щодо третіх держав в українському правовому просторі.....	96
Святун О.В. Новітні тенденції розвитку інституту європейської громадянської ініціативи	101
Stakheyeva H. Environmental Considerations in the EU Competition Law	106
Федорова А.Л. Взаємовплив соціальних стандартів ЄС та Європейської соціальної хартії. Значення для України.....	109
Форманюк В.В. Правова природа прокуратури ЄС	112
Фролова О.М. Сучасні виклики інформаційної безпеки Європейського Союзу	115
Чулінда Л. І. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС як складова процесу інтеграції України до Європейського Союзу.....	119

Тихомирова Є.Б. Російська фабрика тролів проти України

*Тихомирова Є.Б.,
доктор політичних наук, професор,
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки*

РОСІЙСЬКА ФАБРИКА ТРОЛІВ ПРОТИ УКРАЇНИ

Значну частину постів і коментарів на Інтернет-форумах, присвячених політиці, залишають професійні тролі. Найвідоміша «фабрика тролів» – «Агентство інтернет-досліджень», – цілодобово працює в Петербурзі. «Кремлеботи», «російські Тролі», «ольгінські Тролі» – ці та інші назви міцно закріпилися за фейковими акаунтами у соціальних мережах, що здійснюють російську пропаганду на просторах Інтернету. На перший погляд вони, мало відрізняються від реальних людей, такої собі «диванної сотні росіян», проте насправді «кремлеботи» є зброєю в гібридній війні: впливають на суспільну думку, втручаються у хід виборів, підтримують сепаратистські референдуми, поширюють ідеї «руського світу», та зводять нанівець невігідні Кремлю дискусії – як опозиційні, так і провладні [2].

Головне завдання фабрики – писати на відвідувані форуми, зокрема, на форуми ідеологічних ворогів. Тема України превалююча, тому особлива увага «тролів» прикута до нашої країни. Вважають, що основною метою діяльності «Агентства Інтернет-досліджень» є поширення дезінформації про події у світі, зокрема в Україні, «дискредитувати Україну и просто негативно висловлюватись про українців – справа рук тролів». Є відділ української мови, окремі люди працюють у соціальних мережах – на Фейсбуці, зокрема [1].

Оскільки політолог не може охопити всю картину світу, тут дається завдання: пиши про це. А як пиши – неважливо, хвали або лай, головне, вставляй це ключове слово, тег. Потім ввели щось типу політінформації, тобто заходить юнак, який на порядок денний каже, про що писати, щоб трошки хоча б розкрити тему. У цього

хлопця самого рівень вкрай низький, тому виглядає все абсурдно. До речі, був іспит з ідеології, там 15-20 питань задають, треба відповісти. Ті, хто не відповідає, перездача, хто взагалі нездатний, звільняють [1].

Російська інформаційна війна проти України разом з військовою агресією тривають з 2014 р. Разом з тим, напередодні і під час президентських виборів Росія застосовувала широкий спектр засобів впливу у соціальних мережах, подібних до застосованих під час виборів у США, Каталонського референдуму та Brexit. Це може бути у вигляді:

- ✓ поширення фейковими акаунтами контенту щодо підтримки одного або декількох кандидатів,
- ✓ фінансування політичної реклами у соціальних мережах,
- ✓ поширення неправдивої/компрометуючої інформації щодо інших кандидатів,
- ✓ поширення фейкових соціологічних опитувань,
- ✓ фейкових новин, контенту, що має на меті спровокувати невдоволення населення та підбурити його до акцій протесту,
- ✓ створення і поширення контенту з закликами до силового вирішення питання, спрямованого як на проросійську, так і на проукраїнську аудиторію [2].

Російська інформаційна маніпуляція передбачає «навмисне та масове поширення неправдивих чи упереджених новин у ворожих політичних цілях.

У таких маніпуляцій є три складові:

- ✓ це скоординована кампанія;
- ✓ вона поширює неправдиву інформацію, що свідомо змінена;
- ✓ є політичний намір завдати шкоди».

Дослідники вважають, що Кремль «воєнізував», передусім, чотири сфери: традиційні ЗМІ та соціальні мережі, ідеологію та культуру, злочинність та корупцію, а також енергетику [3].

Зрозуміло, що застосування «тролів» в Україні, звичайно, виходить значно ширше за розпалювання ворожнечі у політичному просторі і вплив на вибори. Це і створення загального песимістичного настрою («Україна в НАТО і ЄС не потрібна, реформи невдалі, США і ЄС від нас відвернулися» тощо), так і вплив на соціальні процеси, що не пов'язані з політикою. Так, колишня в.о. міністра охорони здоров'я України У.Супрун на сторінці в Фейсбук, посилаючись на дослідження американських вчених, повідомляла про розпалювання ворожнечі навколо теми вакцинації за допомогою фейкових акаунтів. Підсумовуючи, дослідники підкреслюють значну інформаційну присутність Росії у внутрішньополітичних та суспільних процесах у ЄС та США. Наполегливість та методичність, з якою російська пропаганда за кордоном виконує зовнішньополітичні завдання керівництва країни, наводить на невтішні висновки, що Україна підпадала під інформаційні атаки «тролів» задовго до виявлених «кричущих» західних випадків. А що найгірше – тиск на Україну буде посилюватися. Особливої активізації «фабрик тролів» слід очікувати напередодні та під час місцевих виборів в Україні, а тим більш в умовах проведення виборів на Донбасі. На жаль, про високий рівень готовності українських інститутів до протидії онлайн-атаці ворога говорити складно. Брак єдності та уваги на державному рівні до інформаційної війни у соціальних мережах позбавляє Україну інструментів для протистояння невидимому, подекуди непоміченому, але вкрай небезпечному для соціуму ворогу [2].

Дослідники стверджують, що за трохи більше 8 років у датасеті з «Фабрики тролів» є 774 957 твітів про Україну, які згенерували 1369 акаунтів. До анексії Криму твіттер-боти майже не проявляли активність. Більш масово акаунти з вибірки почали твітити вже в кінці травня 2014-го. Наступні півроку кількість твітів не падала менше 115 на день. Справжній «твіттер-шторм» відбувся 18 липня 2014 р. – наступний день після катастрофи літака МН-17. В той день акаунти «натвітили» понад 44 000 повідомлень, а в наступний – понад 25 000. Тоді 297 акаунтів просували інформацію про нібито винуватість України у збитті Боїнгу за

допомогою хештегів #ПровокацияКиева (22,3 тис згадок), #КиевСбилБоинг (22,1 тис) та #КиевСкажиПравду (21,9 тис). Понад 200 акаунтами керували централізовано. Крім того, що сам Твіттер пов'язує усі акаунти з датасету з «Агентством Інтернет-досліджень». Протягом липня спостерігається дивна активність кількох клієнт-сервісів для роботи з Твіттером. Наприклад, за допомогою програми, яка має маркування «twisofter», твітили лише протягом 16-19 липня 2014 р. Найбільше публікацій було зроблено 18 та 19 липня — 19,3 та 11,2 тис твітів (або 43% та 40% від загальної кількості у відповідний день). Така ж історія з сервісом з маркуванням «token_app». Жодної згадки про ці сервіси у пошукових системах не знайдено, відповідно, існує ймовірність, що ці клієнт-сервіси були створені лише під конкретне завдання [4].

Список використаних джерел:

1. Безумие кремлевских троллей [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.svoboda.org/a/26913247.htm>;
2. «Кремлеботи» як інструмент російського впливу в світі [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://spa.ukma.edu.ua/kremleboty/?lang=en>;
3. Мета сучасних інформаційних маніпуляцій РФ — сіяти смуту [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://enigma.club/articles/meta_suchasnikh_informatsiynikh_manipulyatsiy_rf_siyati_smutu
4. 755 000 твітів, або Як російська «Фабрика тролів» намагалась впливати на порядок денний в Україні. Дослідження [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://actual.today/755-000-tvitiv-abo-jak-osijska-fabrika-troliv-namagalas-vplivati-na-porjadok-dennij-v-ukraini-doslidzhennja/>